

Planificació i política lingüístiques

- ✓ **Manteniment i substitució d'una llengua**
- ✓ Planificació lingüística
- ✓ Política lingüística

Llengua i societat

- ✓ La comunitat lingüística
- ✓ El contacte de llengües
- ✓ **Planificació i política lingüístiques**

Manteniment i substitució d'una llengua

LORENZO SUÁREZ, A. (2000) "Sociolingüística", in RAMALLO, F.- REI-DOVAL, G.- RODRÍGUEZ YÁÑEZ, X.P. (Eds.) *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicions Xerais de Galicia. pp. 343-408.

Substitució lingüística

- Procés de canvi d'una llengua per una altra
- Causes totalment extralingüístiques

Planificació i política lingüístiques

- ✓ **Manteniment i substitució d'una llengua**
- ✓ **Planificació lingüística**
- ✓ **Política lingüística**

Manteniment i substitució d'una llengua

LORENZO SUÁREZ, A. (2000) "Sociolingüística", in RAMALLO, F.- REI-DOVAL, G.- RODRÍGUEZ YÁÑEZ, X.P. (Eds.) *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicions Xerais de Galicia. pp. 343-408.

Obsolescència (*obsolescence*)

- Una llengua deixa de respondre a les necessitats comunicatives -comunicació diària- i simbòliques -símbol comunitari- dels seus parlants
- Pèrdua de les variants genuïnes per manca d'ús
- Pèrdua progressiva de la vitalitat de la llengua

Resultats del contacte de llengües

ROTAETXE AMUSATEGI, K. (1996) "Lenguaje y sociedad: sociolingüística", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 307-339.

- Resultats del contacte de llengües en funció de la distància tipològica o genètica
 - Entre llengües diferents
 - **Substitució** de la llengua dominada per la dominant
 - **Desplaçament** de la llengua dominada per la dominant
 - Entre llengües semblants
 - **Dialectalització** de la llengua dominada
 - **Assimilació** de la llengua dominada a la dominant

Manteniment i substitució d'una llengua

LORENZO SUÁREZ, A. (2000) "Sociolingüística", in RAMALLO, F.- REI-DOVAL, G.- RODRÍGUEZ YÁÑEZ, X.P. (Eds.) *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicions Xerais de Galicia. pp. 343-408.

Extinció (*language extinction*) o mort (*language death*) d'una llengua

- Suposa el pas d'un bilingüisme inestable o semi-lingüisme a un monolingüisme final en la llengua dominant

Resultats del contacte de llengües

ROTAETXE AMUSATEGI, K. (1996) "Lenguaje y sociedad: sociolingüística", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 307-339.

- Entre llengües diferents
 - **Substitució de l'eusquera pel castellà**
 - **Desplaçament de l'eusquera pel castellà**
- Entre llengües semblants
 - **Dialectalització del català o del gallec**
 - **Assimilació del català o del gallec pel castellà**

Extinció de llengües

Marie Smith Jones († 2008)

- Darrera parlant d'eyak (Na-Dene)

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/7206411.stm>

Extinció de llengües

Dolly Pentreath († 1777)

- Darrera parlant monolingüe de còrnic (cèltica)

Tuone Udaina († 1898)

- Darrer parlant de dàlmata (romànica)

Tevfik Esenç († 1992)

- Darrer parlant d'ubikh (caucàsica)

Manteniment i substitució d'una llengua

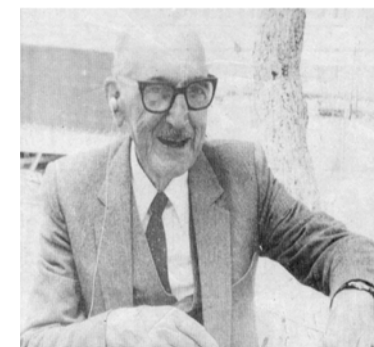
LORENZO SUÁREZ, A. (2000) "Sociolingüística", in RAMALLO, F.- REI-DOVAL, G.- RODRÍGUEZ YÁÑEZ, X.P. (Eds.) *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicions Xerais de Galicia. pp. 343-408.

Manteniment d'una llengua

- Distribució social relativament equilibrada entre varietats en contacte
- Focus de manteniment per aïllament geogràfic o per segregació social d'un grup lingüístic en una comunitat en procés de substitució social
- Revitalització d'una llengua en perill de desaparició com a resultat de la normalització lingüística

Dolly Pentreath († 1777)

Tevfik Esenç († 1992)

<http://www.kernowcottages.co.uk/mousehole/mouseholehistory.php>
<http://www.circassianworld.com/tevfikesench.html>

Planificació i política lingüístiques

- ✓ Manteniment i substitució d'una llengua
- ✓ **Planificació lingüística**
- ✓ Política lingüística

Extinció de llengües

“Half of the 6,700 languages spoken today are in danger of disappearing before the century ends”

UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger

<http://www.unesco.org/culture/en/endangeredlanguages>

Planificació lingüística

FASOLD, R. W. - CONNOR-LINTON, J. (Eds.) (2006) *An Introduction to Language and Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Estandardització

- Procés de selecció entre les variants per aconseguir l'homogeneïtat en certs usos de la llengua
- Resposta “política” a la variació lingüística

Manteniment i substitució d'una llengua

LORENZO SUÁREZ, A. (2000) "Sociolingüística", in RAMALLO, F.- REI-DOVAL, G.- RODRÍGUEZ YÁÑEZ, X.P. (Eds.) *Manual de Ciencias da Linguaxe*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia. pp. 343-408.

Revitalització lingüística

- Comunitats reduïdes i amb un alt grau de cohesió interna

Normalització lingüística

- Reorganització de les funcions lingüístiques per adaptar-les a una situació nova

Estatuts de l'Institut d'Estudis Catalans

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 3393, del 22 de maig de 2001, p. 7479-7480

Article 3. Finalitats

Són finalitats de l'Institut d'Estudis Catalans:

- a) **Tenir cura de l'estudi de la llengua catalana, establir-ne la normativa i vetllar perquè el procés de normalització d'aquesta llengua sigui coherent arreu del seu àmbit lingüístic.**

Planificació lingüística

FASOLD, R. W. - CONNOR-LINTON, J. (Eds.) (2006) *An Introduction to Language and*

Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.

Estandardització

- **Agents de l'estandardització**
 - **Acadèmies**
 - **Mitjans de comunicació**
 - **Governos**
 - **Individus**

Llei 8/1991, de 3 de maig (DOGC 1440, del 8), sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans

Article 2

L'ús lingüístic dels òrgans de l'Administració de la Generalitat, de les corporacions locals, de l'Administració de l'Estat a Catalunya i de les entitats autònomes, les empreses i les altres entitats i institucions que depenen de les esmentades administracions ha de respectar la normativa establerta per l'Institut d'Estudis Catalans.

Article 3

L'ús lingüístic dels centres d'ensenyament públics i privats i dels mitjans de comunicació de titularitat pública ha de respectar la normativa establerta per l'Institut d'Estudis Catalans.

Estandardització Acadèmies

<http://www.academie-francaise.fr/>

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA

<http://www.rae.es/>

האקדמיה ללשון העברית
THE ACADEMY OF THE HEBREW LANGUAGE

<http://hebrew-academy.huji.ac.il/>

ACADEMIA MAYOR DE LA LENGUA QUECHUA
QHESWA SIMI HAMUT'ANA KURAQ SUNTUR

<http://amlqrl.blogspot.com/>

Planificació lingüística

FASOLD, R. W. - CONNOR-LINTON, J. (Eds.) (2006) *An Introduction to Language and Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- El que dóna el caràcter de llengua estàndard no és la superioritat de les seves característiques específiques
- El caràcter de llengua estàndard ve donat per la seva acceptació social en tant que convenció

Planificació lingüística

FASOLD, R. W. - CONNOR-LINTON, J. (Eds.) (2006) *An Introduction to Language and Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Prescriptivisme lingüístic

- Les variants que no corresponen a la normativa definida per les acadèmies es consideren incorrectes
- La correcció de les formes estandarditzades es valora en termes absoluts

Planificació i política lingüístiques

- ✓ Manteniment i substitució d'una llengua
- ✓ Planificació lingüística
- ✓ Política lingüística

Declaració de l'Institut d'Estudis Catalana arran de la llei sobre l'autoritat lingüística de l'IEC (21 de maig de 1991)
<http://www.iec.cat/>

“En aquest sentit, no pot sinó causar neguit de veure que algú dóna entenent que els catalans hem de parlar amb el diccionari i la gramàtica a la mà, a fi d'emprar només i en tot moment els mots i les estructures gramaticals sancionats per l'Acadèmia, ja que fer-ho seria reconèixer implícitament la incapacitat d'innovació dels parlants -tot negant, doncs, la vitalitat lingüística interna de la llengua.”

Models unilingües

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

- **Quan s'interioritza el discurs oficial negatiu sobre les varietats no oficials es pot interrompre la transmissió natural de les llengües no oficials**
- **Si apareix l'estigmatització social i l'auto-odi en els parlants de les llengües no oficials es pot arribar a l'extinció gradual**

Política lingüística

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

Models unilingües

- **Basats en l'ús d'una única llengua oficial en tot el territori de l'Estat**
- **Per a totes les funcions comunicatives**
- **Per a totes les comunitats lingüístiques**
- **Les llengües no oficials poden ser explícitament prohibides**

Models unilingües

- **Espanya (1939-1975)**

Models unilingües

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

- **Els parlants de les llengües no oficials no coneixen la forma normativa ni els registres formals de la seva pròpia llengua**
- **Interferències de la llengua oficial en les no oficials**
- **Dialectalització de les llengües no oficials**

Models unilingües atenuats

- França
- Eslovàquia
- Estònia
- Hongria

Política lingüística

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

Models unilingües atenuats

- Una única llengua oficial en tot el territori de l'Estat
- En algunes zones del territori s'ensenya la llengua pròpia
- Es permet un cert ús públic de la llengua pròpia
- Es manté l'obligatorietat de conèixer la llengua oficial

Eslovàquia

BRANCHADELL, A. (2004) "Els nous estats membres de la Unió Europea: demografia i política lingüística", *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, Primavera-Estiu de 2004.
<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm04primavera-estiu/docs/branchadell.pdf>

Article 34

2. En addició al dret que prevalgui la llengua de l'Estat, els ciutadans que pertanyin a minories nacionals o grups ètnics també tenen garantits, sota condicions definides per llei, els següents drets: *a.* dret a l'educació en la seva pròpia llengua, *b.* dret a utilitzar la seva llengua en les relacions amb les autoritats, *c.* dret a participar en la resolució dels assumptes relatius a minories nacionals i a grups ètnics.

Models unilingües atenuats

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

- Manteniment de les llengües locals per a funcions privades o molt locals
- Activitat pública realitzada en la llengua oficial
- Poca capacitat d'emprar les llengües locals en els registres formals
- Poc efecte de les mesures si el grup és demogràficament petit, dispers o amb una autorepresentació negativa

Política lingüística

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

Models intermedis

- Una única llengua oficial en tot l'Estat
- Llengües oficials o cooficials en territoris amb una llengua diferent de l'oficial
- Ensenyament i ús públic de les llengües cooficials en els seus territoris
- Tots els grups han de conèixer la llengua oficial de l'Estat

Estònia

BRANCHADELL, A. (2004) "Els nous estats membres de la Unió Europea: demografia i política lingüística", *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, Primavera-Estiu de 2004.
<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm04primavera-estiu/docs/branchadell.pdf>

Article 52

1. La llengua oficial de les autoritats dels governs estatal i local serà l'estonià.
2. En les localitats on la llengua de la majoria de la població és diferent a l'estonià, les autoritats del govern local poden emprar la llengua de la majoria dels residents permanents d'aquesta localitat per a la comunicació interna i extensivament, d'acord amb els procediments establerts per la legislació.

Models intermedis

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

- La llengua oficial de l'Estat és emprada en tots els àmbits que afectin tot el territori i en les relacions amb l'administració central
- Les autoritats dels territoris amb llengües cooficials poden adoptar mesures que afavoreixin més o menys el seu ús
- Existeix una asimetria en la valoració simbòlica i en la utilitat de les llengües

Hongria

BRANCHADELL, A. (2004) "Els nous estats membres de la Unió Europea: demografia i política lingüística", *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, Primavera-Estiu de 2004.
<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm04primavera-estiu/docs/branchadell.pdf>

Article 68

2. La República d'Hongria oferirà protecció a les minories nacionals i ètniques i garantirà la seva participació col·lectiva en els afers públics, la promoció de les seves cultures, l'ús de les seves llengües pròpies, l'educació en les seves llengües pròpies i l'ús de noms en les seves llengües pròpies.

Espanya

Constitución Española (1978)

Artículo 3

1. El castellano es la lengua española oficial del Estado. Todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho a usarla.
2. Las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos.
3. La riqueza de las distintas modalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protección

Models intermedis

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

- Es pot donar la substitució de les llengües cooficials per l'oficial
- Convivència en el mateix territori de molts parlants de la llengua oficial (immigrants) i pocs parlants de la cooficial (autòctons)

Espanya

Estatut d'Autonomia de Catalunya (1979)

Article 3

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català
2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà, oficial a tot l'Estat espanyol
3. La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i crearà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya
4. La parla aranese serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció

Models intermedis

- Espanya (1979-)
- Eslovènia

Eslovènia

BRANCHADELL, A. (2004) "Els nous estats membres de la Unió Europea: demografia i política lingüística", *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, Primavera-Estiu de 2004.
<http://www6.gencat.net/llengcat/noves/hm04primavera-estiu/docs/branchadell.pdf>

“segons l'article 11 de la constitució eslovena, "la llengua oficial d'Eslovènia és l'eslovè. En les àrees on resideixen les comunitats ètniques italiana i hongaresa, *també seran llengües oficials l'italià o l'hongarès*" [la cursiva és nostra]. És interessant remarcar que Eslovènia no reconeix l'oficialitat del bosnià/croat/serbi/serbocroat, que demogràficament és (són) més considerable(s) que l'italià i l'hongarès”

Espanya

Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006)

Article 6

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

Política lingüística

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüística", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

Multilingüisme oficial igualitari

- Diverses llengües oficials en tot l'Estat, en pla d'igualtat i sense jerarquies
- Els ciutadans no s'han de convertir necessàriament en bilingües i tenen el dret d'escollir una llengüa
- No es desenvolupa una mentalitat minoritzada i negativa

Espanya

Estatut d'Autonomia de Catalunya (2006)

1. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües

Política lingüística

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

Multilingüisme oficial basat en el principi de la personalitat dels drets lingüístics

- Els ciutadans poden triar lliurement la llengua en tot el territori de l'Estat
- Les institucions de les zones on majoritàriament es parla una llengua poden prendre mesures per a afavorir-la

Política lingüística

BASTARDAS BOADA, A. (1996) "Política y planificación lingüísticas", in MARTÍN VIDE, C. (Ed.) *Elementos de lingüística*. Barcelona: Octaedro. pp. 341-360.

Multilingüisme oficial basat en la territorialitat

- Entitats amb unilingüisme oficial en una part del territori
- Entitats amb multilingüisme oficial en el nivell estatal
- Obliga a l'adaptació dels desplaçats a la llengua de la zona de residència

Multilingüisme oficial basat en el principi de la personalitat

- **Canadà**

Multilingüisme oficial basat en la territorialitat

- **Suïssa**
- **Bèlgica (excepte Brusel·les)**
- **Xipre**

Política lingüística

Jacques Leclerc, *L'aménagement linguistique dans le monde*, Université Laval, Québec, Canada

<http://www.tlfg.ulaval.ca/axl/>

